

Professionals in the Pedagogic Spotlight

Symposium

**Teachers in the
pedagogic
spotlight**

Contribution 1

De beleving van leraren en leerlingen over kwaliteiten van leraren

Anouke Bakx, Karin Diemel & Ellen Rohaan

Leraar kwaliteit : perspectieven

1. Studies richten zich op ideale onderwijs praktijken / goed lesgeven of good practices daarvan
2. Effectstudies richten zich op leraargedrag in relatie tot leeruitkomsten
3. Studies richten zich op de professionele kennis en identiteit van leraren

Onderzoeksvraag

Welke eigenschappen van goede leraren in primair onderwijs vinden leerlingen belangrijk?

- Vragenlijst 'leraarspin'
- Een open vraag; "Wat is een goede leraar?"
 - Wat moet een goede leraar kunnen?
 - Wat doet een goede leraar?

- 3.086 leerlingen
- 52 Nederlandse basisscholen
- 8 – 12 jaar

- 22.646 gerapporteerde kwaliteiten
- 143 verschillende kwaliteiten

1. persoonlijkheid	29,5%
2. Instructievaardigheden en ondersteuning	26,3%
3. Autoriteit	15,5%
4. Communicatie & ped. vaardigheden	7,7%
5. Leuke dingen doen	5,8%
6. Kennis	5,5%
7. Creativiteit	4,4%
8. Vaardigheden, sportief	3,0%
9. Probleemoplossend en helpend	1,0%
10. Persoon	0,7%
11. Faciliteiten	0,5%

1. Persoonlijkheid, pedagogische sensitiviteit
2. Instructievaardigheden en ondersteuning
3. Autoriteit (structuur)

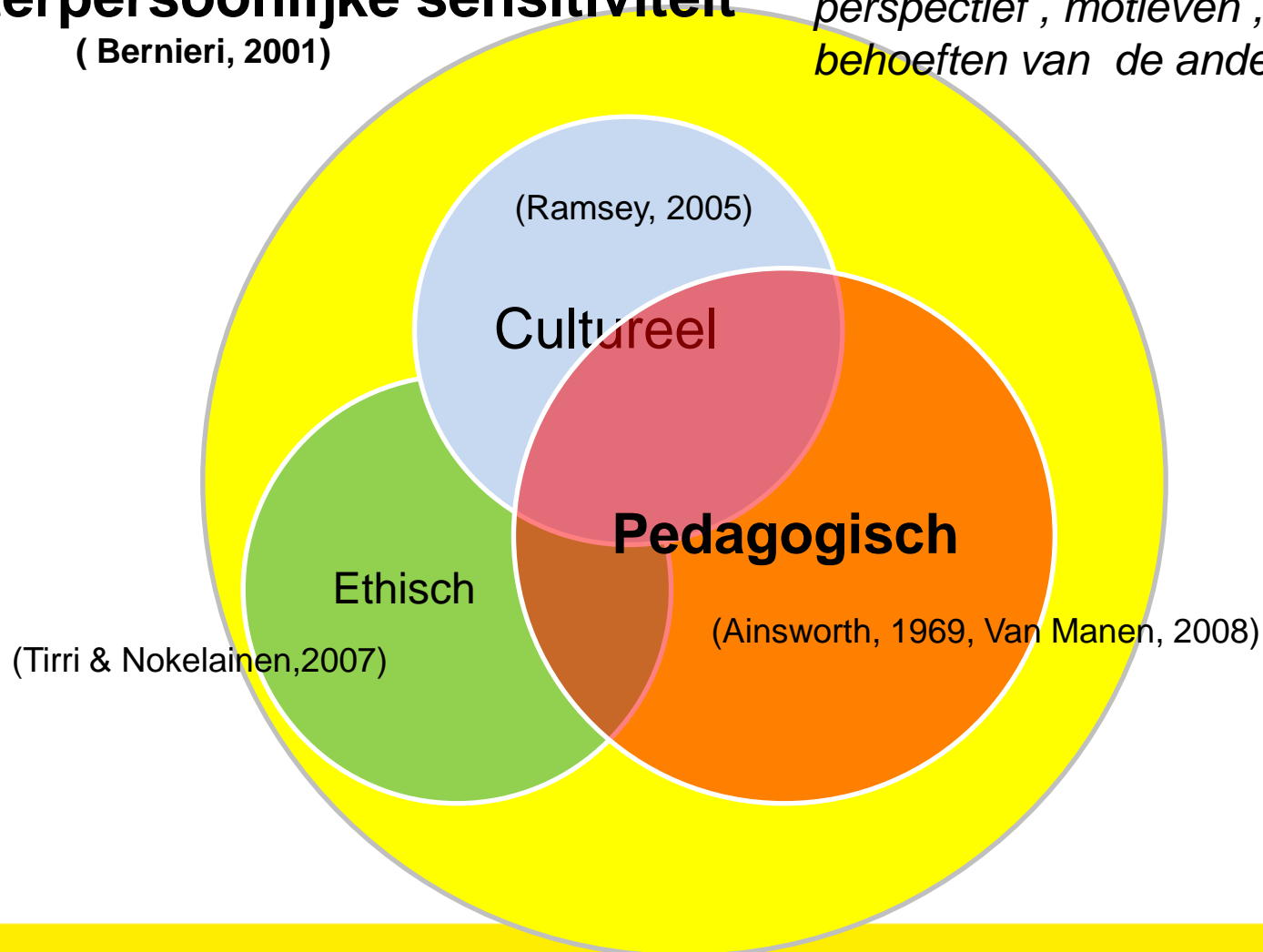
Leraren die goed uitleggen en pedagogisch sensitief zijn

Interpersoonlijke sensitiviteit

(Bernieri, 2001)

Ontvankelijk / sensitief voor het perspectief, motieven, gevoelens en behoeften van de ander

Karakteristieken van PS

Professionals in the pedagogic spotlight

- **Een alerte waarneming** , signalen van leerlingen opmerken
- **Een open** (onbevooroordeelde), **empatische interpretatie** van de waarneming
- **Een adequate respons**, afgestemd aan de omstandigheden en behoeften van de leerling(en)
- **Een tijdige respons**
- **Aandacht voor de balans (of herstellen van)** in de leraar-leerling relatie

Onderzoeksvraag

Hoe beleven leerlingen de karakteristieken van pedagogische sensitiviteit van hun leraren vergeleken met de beleving van de leraren zelf?

9 kleinschalige projecten

- leerling vragenlijst (n= 456)
- leraar vragenlijst (n= 37)
- leeftijd leerlingen: 10-14 jaar
- 28 vragen – 5 labels

		Range 1-7	M	(s.d.)
Waarnemen van signalen	■ Ik let op signalen van leerlingen		■ 2,0	(0,8)
	■ Mijn meester/juf let op mij , heeft mij in de gaten		■ 2,8	(1,0)
Interpreteren van signalen	■ Ik leef me in wat leerlingen een prettige aanpak vinden bij het werken aan taken		■ 2,3	(0,7)
	■ Mijn meester/juf weet wat ik fijn vind als ik moet werken aan een taak		■ 2,9	(1,2)
Adequate respons	■ Ik ben streng als dit nodig is.		■ 2,0	(0,5)
	■ Mijn meester/juf is streng als dit nodig is		■ 2,6	(0,9)
Tijdige respons	■ Ik geef leerlingen hulp op het moment dat dit nodig is		■ 2,0	(0,7)
	■ Op het moment dat ik het nodig heb, helpt mijn meester/juf mij		■ 2,5	(1,0)
Orientatie balans in de relatie	■ Ik leg uit aan mijn leerlingen waarom ik iets zo gedaan heb		■ 1,9	(0,5)
	■ Mijn meester/juf legt uit waarom hij iets doet		■ 2,9	(1,1)

Professionals in the pedagogic spotlight

Results

PROJECT / RANKING		LABEL 1	LABEL 2	LABEL 3	LABEL 4	LABEL 5
2	(5-8)	6	8	5	6	7
4	(1-4)	2	2	1	4	1
6	(1-4)	1	1	4	2	4
8	(5-8)	5	6	7	7	8
11	(5-8)	7	7	8	5	5
13	(3-4)	4	3	3	3	3
14	(1-4)	3	4	2	1	2
15	(5-8)	8	5	6	8	6

- Leraren waarderen hun PS kenmerken hoger dan hun leerlingen doen
- Leerlingscores zijn verschillend over de verschillende projecten (scholen)
- De vijf kenmerken van PS hangen met elkaar samen

Gespiegelde vragenlijsten over PS kunnen ons helpen om kritisch te reflecteren op de aannames die we hebben over ons leraargedrag

Professionals in the pedagogic spotlight

Contributie 2

Ontwikkelen van Pedagogische Sensitiviteit van leraren

Onderzoeksvragen

Hoe beleven leraren de ontwikkeling van hun pedagogische sensitiviteit gedurende de interventie

Hoe evalueren leraren de interventies

Keuze uit 4 type interventies.

2 type interventies zijn ingezet :

- Intervisie met behulp van beelden van klassensituaties over PS
- Intervisie gebaseerd op rijke beschrijvingen van ervaringen uit klassensituaties over PS

4 collegiale groepsbijeenkomsten

(4 of 5 collega's)

Professionals in the pedagogic spotlight

Focus PS in de bijeenkomsten

- **Een alerte waarneming** , signalen van leerlingen opmerken
- **Een open** (onbevooroordeelde), **empatische interpretatie** van de waarneming
- **Een adequate respons**, afgestemd aan de omstandigheden en behoeften van de leerling(en)
- **Een tijdige respons**
- **Aandacht voor de balans (of herstellen van)** in de leraar-leerling relatie

Data verzameling:

- Audio opnames uit de groepsbijeenkomsten:

‘Ik ben me meer bewust van het belang van het kijken naar hoe de leerling reageert.

Ik neem tijd en wacht langer voordat ik antwoord en dan zie ik meer’

- Audio opname uit de evaluatie: focus interview

‘Het is moeilijk om scherp te blijven en alert te blijven. Andere zaken nemen weer de aandacht.

Oude patronen keren terug. Een vervolg zou goed zijn’.

Eerste resultaten

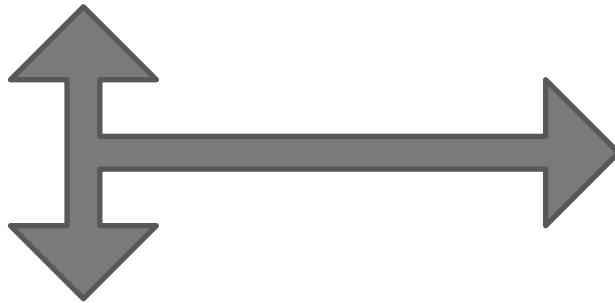
- Leraren vinden dat zijn sensitief zijn, geven dit aan in de vragenlijst en de gesprekken
- De interventies triggeren bewustzijn van:
 - alert/ oplettend waarnemen
 - open (onbevooroordeelde) interpretaties
 - hoe je handelt als leraar

Professionals in the pedagogic spotlight

Spanningsvelden

Pedagogische doelen

**Pedagogische
sensitiviteit**

Leerling behoeften

Eerste conclusies

- Een korte interventie lijkt zinvol om bewustzijn te activeren, ‘hobbels’ in leerling/leraar interacties te ervaren en lastige situaties te expliciteren
- De ogen van leraren worden geopend , maar het is lastiger om nieuwe inzichten vast te houden en bewust te blijven – meer voort durende ondersteuning is gewenst.
- Externe factoren (organisatie, klassensituaties, leerlingen, ouders) beperken de onderwijspraktijk en beïnvloeden / belemmeren de pedagogische focus

Professionals in the pedagogic spotlight

Onderzoekslijn 3

Morele leerprocessen

Helma de Keijzer, Ritie van Rooijen, Roos van Vulpen

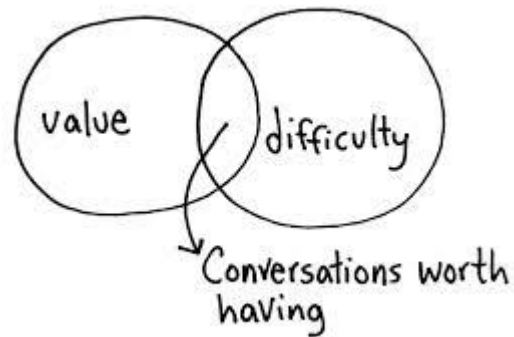
PS <> Moreel leren

- Leraren hebben sensitiviteit nodig om goed in te kunnen spelen op de behoeften van leerlingen
- Beslissingen die leerkrachten nemen worden gevormd en beïnvloed door eigen normen, opvattingen en waarden (Taylor, 1995)

Eerder empirisch onderzoek

Professionals in the pedagogic spotlight

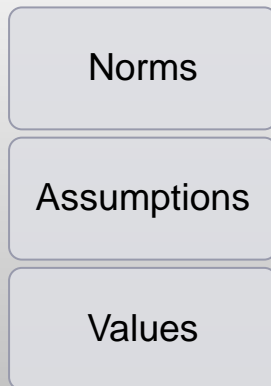
Theoretical focus (based on Mezirow's Transformative learning theory)

A moral learning proces:

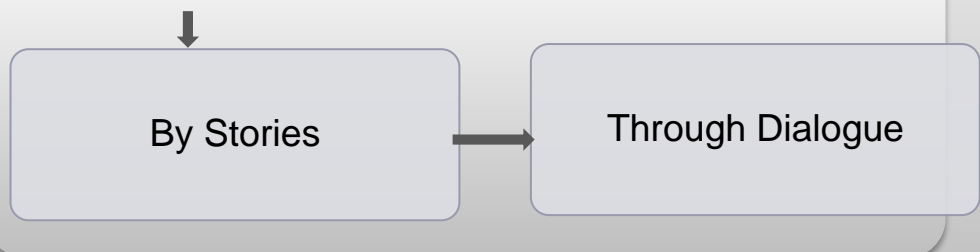
Started with:

Reflection on own:

Is expressed:

Drie 'soorten' van leren

- 1) een dat plaatsvindt binnen bepaalde en bestaande opvattingen,
- 2) een dat het leren van een nieuw betekenis perspectief inhoudt (perspectief - verruiming)
- 3) een dat plaatsvindt door betekenis transformatie(perspectief verschuiving)

Onderzoeksvragen

1. Wat zijn de (morele) vragen en spanningen waar leraren mee geconfronteerd worden?
2. Hoe leren leraren van elkaar in de intervisiegroepen?

Methoden (Vraag 1)

- CoP bijeenkomsten: logboeken
- Intervisie bijeenkomsten
 - *Logboeken*
 - *Interviews (verhalenworkshop deel 1)*

Voorlopige resultaten (Vraag 1)

Vragen:

- over de waarde van het project voor de leerlingen
- zorgvuldigheid van de interventies
- of de leerlingen echt worden gezien

Spanningen:

- Vooral gerelateerd aan het welbevinden van de leerlingen
- Druk om de doelen te behalen
- T.a.v. collegialiteit in relatie tot verantwoordelijkheid

Wat valt nog meer op? (1)

Professionals in the pedagogic spotlight

- Vragen en spanningen refereren aan pedagogische waarden zoals, betrokkenheid, zorg, verantwoordelijkheid, echtheid en veiligheid
- Vragen leiden niet naar het kritisch bevragen van eigen onderliggende aannamen of opvattingen

Methoden (Vraag 2)

- Hoe leren leraren van elkaar in de intervisiegroepen
- Verhalenworkshop deel 1 en 2

Table 1. Competencies Associated With Transformative Learning

Theoretical Code from Mezirow	How this Study Defined the Concept	Sample Indicator
1. More inclusive	Appreciation and/or awareness of stylistic or cultural diversity and/or difference	“I see that things can be done differently and as a result I value different perspectives more”
2. Discriminating/strategic	Increased capacity to sort through information/pattern recognition	“I am thinking more critical and making decisions more intentionally”
3. Open	Broader perspective or approach generally. More open to experimentation	“I have a broader perspective on pupils and how things are happening in the classroom. I’m more open to new ways of doing things”
4. Emotionally capable of change	Increased self- awareness and/or awareness of others’ feelings	“I am more self-aware and I pay more attention to the impact I have on pupils
5. Reflective	Examples of increased use of reflection in problem solving	“I sit back and/or think about options more”

Competencies Associated With Transformative Learning:

Professionals in the pedagogic spotlight

- Inclusive: *“Ik ben nu meer bewust van aandacht voor II die er niet rechtstreeks naar vragen”.*
- Discriminating: *“Zorgvuldiger in afweging, hoe benader ik het kind? Nu veel bewuster van dingen en aangepast. Ene persoonlijkheid past bij die groep kinderen wel en bij de ander minder, dus overdenken.*
- Open: *“Wat ik nu heel erg merk is dat ik wat meer uit de kinderen laat komen. Dus dat ik het niet meer gelijk uit handen neem en gelijk aan de gang ga.*

Vervolg

Professionals in the pedagogic spotlight

- **Emotionally capable of change**: *“Toch bots je dan, gedurende de dag bots je daar een aantal keer tegen aan en ieder keer handel ik dan weer op een manier waarvan ik denk dit is de juiste manier maar het hoeft niet perse zo te zijn”.*
- **Reflective**: *“En als ik dan van mezelf merk dat ik druk word, dan ga ik eerst gewoon zitten ... heb ik mezelf aangeleerd. Even gewoon, al is het maar een paar tellen, nadenken. Is dit echt wat ik wil? Wat wil ik nu? Wat vind ik belangrijk? En dat ik mij die rust gun, al is het maar een paar seconden”.*

Verhalenworkshop deel 2

- Grondhouding → Relatie
- Bewustwording → Opvattingen

Het meest gewaardeerd

Professionals in the pedagogic spotlight

- *Door mijn opvattingen te bespreken met anderen heb ik geleerd dat iedereen worstelde met vragen en ieder zijn eigen idee heeft over wat het beste is. Het was waardevol en nuttig om de ideeën van anderen te horen.*
- *Hoe meer je je collega's gaat snappen, hoe meer toenadering je gaat zoeken, als er begrip is, kun je dan uitwisselen met elkaar. Er ontstaat gelijkwaardigheid. Ik snap nu meer van hun perspectief en kan daardoor ook veel beter aansluiten*